

Converses Banc Sabadell

Els experts que van participar en el debat, Enric R. Bartlett, Pep Puig, Josep Montañés, Víctor Cusí i Manel Romero, als estudis d'El Punt Avui Televisió ■ JOSEP LOSADA

L'energia del futur

NORMATIVA El desgavell legal dels últims anys ha perjudicat el sector de les renovables, que necessitava ajuts i també finançament **REpte** Estem davant d'un canvi de model que aspira a implantar l'energia neta en un 20% el 2020

M.J. Jordan
BARCELONA

Les energies renovables no s'acaben, són diverses, netes i cada cop més competitives. A més, donen independència energètica als estats, redueixen els conflictes bèl·lics pel control dels recursos i ajuden a combatre el canvi climàtic perquè no generen emissions contaminants. Són el futur. Però a Catalunya estem preparats per al repte? Amb quins obstacles ens trobem? Com han influït els polítics en el seu desenvolupament?

Aquest és el tema que aborda la darrera edició

del debat d'El Punt Avui Televisió *Converses del Banc Sabadell*, que patrocina l'entitat financera, i que s'emet avui a les 14 hores i es repeteix demà a les 16 hores. Hi participen Enric R. Bartlett, professor associat de dret públic a Esade Law School; Pep Puig i Boix, professor d'energies renovables de la càtedra CEIM de la UIC Barcelona; Víctor Cusí, president d'EolicCat; Manel Romero, enginyer industrial cofundador de SOD Energies Renovables SL, i Josep Montañés, director de finançament de projectes del Banc Sabadell.

A l'Estat actualment el

16,7% de l'energia prové d'una font renovable, una dada que es troba dins la mitjana de la Unió Europea, però que difícilment permetrà que s'arribi al 20% que es demana per al 2020, segons explica Manel Romero.

El govern català es va comprometre en un pla amb els objectius de la UE d'assolir aquest 20% el 2020, el 50% el 2030 i el 100% el 2050. Estem davant d'un canvi de model energètic, però la situació actual indica que hi ha hagut una frenada en la implantació de parcs eòlics, plaques fotovoltaïques... Què ho ha provocat? "La

responsabilitat és política", assenyala Pep Puig.

Per entendre la situació, és necessari remuntar-se a un passat no gaire llunyà. L'any 2004 es fan unes lleis pioneres a l'Estat que es copien d'Alemanya. "Garantien unes primes durant uns anys per incentivar les instal·lacions d'energies renovables", explica Puig. L'empena oficial econòmica fa que hi hagi un *boom* superior al previst, que provoca un sobrecost a l'Estat.

La situació s'agreujà el 2007, amb l'augment de subvencions a l'energia solar i l'anunci del govern de Zapatero que el 2008 can-

viarà la legislació. "Sense dir com, només que baixarien les primes", diu Romero. "Això té un efecte crida i es produeix una gran inversió en energies fotovoltaïques."

Paràlisi del sector

La nova llei redueix les primes i, "en tallar-ho de cop, el sector es paralitza", raona Víctor Cusí. "Aquestes empreses, que eren líders mundials, van desaparèixer; a Alemanya la regulació es va fer de manera diferent, sense perdre l'objectiu final: anar cap a una transició energètica."

El 2012 el ministre del PP José Manuel Soria atu-

ra les assignacions a noves instal·lacions d'energies renovables. El 2014 el Ministeri d'Indústria signa un real decret urgent per retallar-hi els ajuts, i el 2015 aprova l'anomenat "impost al sol", que grava tot aquell que instal·li plaques fotovoltaïques. El Congrés s'hi oposa, però el govern del PP el veta per evitar que s'abarateixi la factura de la llum. Les grans empreses elèctriques no volen un nou competidor. Tot plegat comporta la ruïna i el tancament dels petits productors d'energia renovable.

Al maig, el tribunal internacional de resolució

Els protagonistes del debat

Víctor Cusi

PRESIDENT D'EO LICCAT

Enginyer elèctric amb màster en enginyeria i direcció mediambiental per la UPC i màster en *business administration* d'Esade, aquest emprenedor amb gran experiència en energia eòlica és el president d'EolicCat, associació del sector eòlic a Catalunya, i dirigeix les empreses Normawind i Windyworld.

“A més de donar energia, el parc eòlic és atractiu per al territori perquè també genera ocupació”

Pep Puig i Boix

PROFESSOR D'ENERGIES RENOVABLES DE LA CÀTEDRA CEIM DE LA UIC DE BARCELONA

Enginyer industrial especialitzat en tècniques energètiques, dirigeix Ecoserveis, una associació professional dedicada a la consultoria i a l'educació sobre energia i medi ambient. És professor d'energies renovables de la càtedra CEIM de la Universitat Internacional de Catalunya.

“Hem heretat una situació molt complicada i ens hem de posar a treballar molt seriosament per no perdre oportunitats”

Manel Romero

SOCI COFUNDADOR DE SUD ENERGIAS RENOVABLES SL

Enginyer industrial per la Universitat Politècnica de Catalunya, és copropietari i director tècnic des del 2005 de l'empresa Sud Energies Renovables SL, dedicada a promoure l'ús de fonts d'energia com ara la fotovoltaica solar i eòlica.

“El ciutadà, a banda de ser consumidor, també s'ha de veure interpel·lat a generar energia com a productor”

Enric R. Bartlett

PROFESSOR ASSOCIAT DE DRET PÚBLIC A ESADE LAW SCHOOL

Doctorat en dret per la Universitat de Barcelona el 1998, Enric R. Bartlett va ser secretari general, assessor i defensor adjunt del Síndic de Greuges de Catalunya del 1986 al 2004, i des del 2004 és professor associat de dret públic a Esade Law School.

“La regulació hi té molt a dir: pot afavorir el desplegament de les renovables o el pot limitar”

Josep Montañés

DIRECTOR DE FINANÇAMENT DE PROJECTES DEL BANC SABADELL

Format a la IESE Business School, i a la UAB en econòmiques i empresarials, Josep Montañés treballa des de fa 14 anys en finançament de projectes al Banc Sabadell. Del 2000 al 2003 va treballar en control de gestió a la mateixa entitat.

“El món financer permet fer inversions a llarg termini per a aquesta mena d'energies, que és el que cal”

de diferències del Banc Mundial determina que l'Estat, que acumula una trentena de demandes d'aquest estil, ha de pagar 128 milions de multa a una empresa britànica per les retallades. “Quan s'alteren les bases del sistema, la regulació no es pot canviar sense avisar, i això és el que la cort d'arbitratge diu que va passar a partir del 2010”, explica Enric R. Bartlett. “S'ha vulnerat la carta de l'energia que han adoptat tots els països europeus i que garanteix seguretat jurídica”, assenyala Puig.

El preu de les renovables

Les conseqüències del desgavell són negatives. “Com que no existeix una normativa, a llarg termini les empreses que treballen en el sector desapareixen”, diu Josep Montañés, que en els darrers anys ha finançat més projectes fora de l'Estat que dins. “Avui el sector està regulat legalment, hi ha més capacitat de reacció davant les situacions, però és qüestionable i hi ha desajustaments importants”,

assenyala Bartlett.

Són molt cares les energies renovables? “Pel que fa a l'energia fotovoltaica, aquest discurs és obsolet. El 2007 era cert, i per això ens donaven les primes, però en cinc anys el cost ha baixat un 80%”, explica Romero. És un percentatge alt, perquè a la resta del món “s'han anat instal·lant més plaques i això ha permès abaixar els preus”. L'enginyer diu que aques-

Després de quatre anys sense res, ara hi ha un parc eòlic popular en marxa

ta font d'energia ja competeix amb preus de mercat. “Ja no demanem primes, ja és viable amb l'autoconsum. Resulta més econòmic generar energia amb plaques a casa nostra que comprar-la a la xarxa elèctrica.”

Pep Puig insisteix que un dels reptes que tenim com a país és adequar els edifi-

cis a aquesta energia. Rehabilitar-los perquè no perdin tanta energia i adaptar-los.

L'energia elèctrica a Catalunya s'importa en un 95%. Les energies renovables les tenim a l'abast gràcies al vent i al sol, però fer les instal·lacions té un cost, i s'ha d'amortitzar. “Els països que estan creixent i necessiten nova energia n'instal·len de renovable perquè és més competitiva”, indica Cusi.

Finançament

“El model és diferent del tradicional; s'han d'amortitzar les instal·lacions en un període llarg, de més de 20 anys, i per això es necessita un finançament”, diu Cusi. Per aquest motiu, Montañés insisteix en la importància de la nor-

mativa. “Si no tenim una regulació estable, que permeti la inversió a llarg termini, no hi haurà ni inversors ni bancs que financin aquest tipus de projectes.”

En l'àmbit de la legislació europea s'està progressant. Segons explica Bartlett, el novembre del 2016 la comissió europea va presentar el paquet *Energia neta per a tothom*, que modifica més de vuit normes anteriors i que haurà de ser debatut per la mateixa comissió, els estats i el Parlament Europeu. La tendència general vol harmonitzar i interconnectar els països membres. “Si hi ha vent que sobra a Dinamarca, que es pugui fer baixar cap al sud, i al revés: que es pugui agafar el sol de la península Ibèrica i portar-lo cap al nord”, diu el professor de dret.

En aquesta nova normativa, hi ha una figura que pot afectar Catalunya: les comunitats d'energia. “Un bloc, una illa de l'Eixample, un barri o un petit poble poden esdevenir un grup energètic autosuficient

que només es connecti a la xarxa puntualment”, comenta Pep Puig. En el canvi de model energètic de què parlem, el ciutadà ha de prendre consciència i ser un actor del sistema energètic. “El funcionament del passat ens fa ser passius, però amb el nou ens podem generar calor, moure el cotxe... Parlem també de cooperatives de producció d'energia solar, eòlica...”

L'energia fotovoltaica ja competeix amb preus de mercat

De tota manera, el professor Bartlett creu que no tindria sentit prescindir de les grans companyies “que ens asseguren la producció i coneixen el sistema”. Josep Montañés assenyala la importància de parlar no només del consum domèstic, sinó també de l'industrial –“no només hi ha Apple i Google, sinó que cada cop són més les empreses que el recla-

men”– i Romero parla positivament de la seva experiència: “Nosaltres estem fent autoconsum en empreses que generen energia en la seva coberta i estalvien entre el 30% i el 40% del consum.”

Liderar el sector

Pot Catalunya liderar el sector? “Hem heretat una situació molt complicada i ens hem de posar a treballar molt seriosament per no perdre oportunitats”, diu Puig. “Catalunya ha perdut el tren, perquè no té la capacitat eòlica que hauria de tenir en relació amb l'Estat pel canvi regulatori”, comenta Cusi, i indica que la part normativa és molt important, perquè es triguen set o vuit anys a tramitar un pla eòlic. “Estem reclamant coses que es poden fer”, diu el president d'EolicCat, i insisteix que, arran de l'aturada “en sec” de l'expansió, “hem perdut l'oportunitat de liderar el sector i exportar”.

A Catalunya no s'instal·la un parc eòlic des de fa quatre anys. Al problema d'eliminació de primes, s'hi afegeix una reglamen-

Converses Banc Sabadell

Un moment del debat sobre energies renovables, moderat pel periodista Eduard Berraondo ■ JOSEP LOSADA

tació especialment estricta des que el 2002 es va aprovar el mapa de recursos eòlics de Catalunya, que gairebé no s'ha modificat des de llavors. "A més de donar energia, el parc eòlic és atractiu per al territori, perquè també genera ocupació", assenyala Cusí. "Ara es farà un parc eòlic a Pujalt i el projecte és especialment interessant perquè és d'iniciativa ciutadana", remarca Puig.

Per la seva banda, Romero recorda que el Regne Unit va tancar a l'abril l'última instal·lació de generació elèctrica per carbó, i actualment ja està fent 12 gigawatts de fotovoltaica, més del doble del que es genera aquí. "Quan els turistes britànics venen, deuen pensar que som ximplers perquè estem perdent l'oportunitat d'aprofitar el sol que tenim."

Segons l'Agència Internacional de l'Energia, les energies renovables ja s'han convertit en la segona font global d'electricitat, al darrere del carbó. La demanda mundial creixerà fins al 70% el 2040. Les fonts d'emmagatzematge i d'alimentació no estan garantides encara. "Tots els sistemes energètics re-

Les frases dels experts

“Els polítics no van fer bé la seva feina: no van abaixar les primes a mesura que es reduïen els costos”

Pep Puig

“Aquí tenim energia eòlica en abundància, però per desgràcia ens hem quedat a la cua de l'Estat”

Víctor Cusí

“Si no tenim una regulació estable, no hi haurà ni inversors ni bancs que financin aquests projectes”

Josep Montañés

“Un dels reptes que tenim al país és adequar els edificis a les energies renovables”

Pep Puig

“Els països que estan creixent i necessiten nova energia n'instal·len de renovable perquè és més competitiva”

Víctor Cusí

“Ara és més econòmic generar energia amb plaques a casa nostra que comprar-la a la xarxa elèctrica”

Manel Romero

“Com que no existeix una normativa, a llarg termini les empreses que treballen en el sector desapareixen”

Josep Montañés

“La tendència de la legislació europea és harmonitzar més el que facin els estats membres”

Enric R. Bartlett

“Si a Dinamarca sobra vent, que es pugui fer baixar cap al sud. I al revés: que es pugui portar el sol que tenim aquí cap al nord”

Enric R. Bartlett

“Quan els turistes britànics venen, deuen pensar que som ximplers perquè no aprofitem el sol”

Manel Romero

Les nuclears perden “la guerra del mercat”

“Als anys cinquanta, semblava que les centrals nuclears resolldrien tots els problemes, però ara han perdut la guerra del mercat; l'energia és caríssima”, diu Pep Puig quan es planteja la qüestió nuclear.

La nuclear representa avui més del 50% de l'energia a Catalunya (el 20% a l'Estat), una dada que ens hem de plantejar seriosament “si volem fer la transició energètica que planteja el govern amb vista a arribar al 100% de re-

novables el 2050”. “Les llicències de les centrals acaben el 2020. Per tant: o les renovem amb tots els costos que suposa, o busquem alternatives”, diu el professor Bartlett.

A banda dels problemes relacionats amb residus i del perill per a la seguretat pública, l'energia nuclear no és gestionable perquè “la central ha de produir al 100%”, explica Josep Montañés. Això no passa amb les renovables, que poden produir segons les

necessitats. El problema, ara com ara, és l'emmagatzematge, que encara no està resolt.

Pel que fa al futur, en una societat en què apareixen contínuament noves tecnologies, els experts reunits per El Punt Avui TV no troben desassenyat pensar en l'aparició de noves energies provinents d'altres fonts. Ja s'està treballant en les marees i les onades i en la dissociació de l'aigua per produir metà, i també en el camp de la geotèrmia.

quereixen ser emmagatzemats, l'eòlica i la fotovoltaica tenen sistemes cars”, explica Montañés. Podem posar plaques que recullin els rajos solars de dia, però, de fet, quan consumirem llum serà al vespre. “S'estan adaptant les primeres bateries a les llars; els costos es redueixen si creix el consum, i en els pròxims anys creiem que hi haurà baixades”, assenyala Romero.

Per cloure el debat, Romero destaca la importància d'apoderar el ciutadà en aquest canvi de sistema

energètic: “Que a banda de ser consumidor, es vegi interpellat a generar energia com a productor.” Montañés subratlla la importància de planificar i arribar a grans acords per aconseguir la implantació de l'energia renovable i Cusí assenyala que la qüestió és no deixar passar oportunitats i no afegir-nos al canvi “quan ja sigui tard i ens costi diners”. “Fan falta lleis, però també és important que la gent sigui activa i participi en projectes renovables”, conclou Puig. ■